

ČITATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povziranja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 215. — Štev. 215.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 5, 1943. — PETEK, 5. NOVEMBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI.

DONSKI KOZAKI—STRAH NEMCEV

Donski kozaki so s svojimi dolgimi sabljami prignali Nemce do izliva Dnjepa v Črno morje in nekdanja mogočna nemška armada gleda nasproti največjemu porazu iz leta 1916.

Na tisoče nemških vojakov je poskakalo v derož Dnjeper v skrajnem obupu, da se rešijo na desni breg reke, toda ruski letalci jih streljajo s strojnimi. Poročila s fronte pravijo, da je Dnjeper nabasan nemških mrtličev.

Odkar je leta 1916 ruski general Brusilov uničil avstrijsko armado, še ni nobena armada doživela tako strašnega poraza, kot ga sedaj doživlja armada feldmaršala von Mansteina po Nogajskih stepah in ob peščenem bregu Dnjepa.

Kot poročila Associated Press, se von Mansteinova armada naglo razkroja in je v divjem begu proti Bugu.

Kot v prvi svetovni vojni, tudi sedaj navdaja nemške vojake velikanski strah, ko slišijo klic "Die Kosaken kommen!" — Kozaki prihajajo. Takega straha ni niti okusilo 300.000 Nemcev, ki so poginili ali pa bili vjeti pri Stalingradu.

Donski in kubanski kozaki, ki so neustrašni, neusmiljeno sekajo s svojimi sabljami in ujetnikov ne marajo. V divjem diru na svojih brzih konjih sekajo nemško armado na kose. Sablja je sicer poglavito orožje kozakov, toda imajo tudi brzdostrelne puške, s katerimi pogosto streljajo izpod trebu-

hov svojih konj.

Kot poročila "Pravda", kozakom naglo sledi infanterija, tanki pa v nepretrgani vrsti drve po 27 milj dolgi fronti med Dnjeprom in Črnim morjem. Tisočim in tisočim Nemcem je bil odrezan beg in so poginili v peščenih nasipih in lagunah na zapadnem robu Nogajskih step.

Samo južno od Nikopola se Nemci še organizirajo in srdito borijo v obupnem naporu, da saj začasno zavstavi ruski hudournik, da bo mogel saj del glavne armade rešiti na severni breg Dnjepa.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da je ves levi breg Dnjepa od svojega izliva pa do Soža, 100 milj severno od Kijeva v rokah rdeče armade. Isto poročilo še dodaja, da so Nemci od časa 5. julija, ko so pričeli svojo letno ofenzivo, katero pa so Rusi teden pozneje 12. julija premenili v svojo ofenzivo, imeli 2.700.000 izgub.

Vesti

Britski častniki v Albaniji

London, 4. nov. — Premier Churchill je danes obelodanil vest, da so v Albaniji britski častniki, ki so bili poslani tja, da vzdržujejo vez z gerilskimi borci in zavezniki. Premier je rekel, da so bili poslani angleški častniki tudi v Grčijo in Jugoslavijo.

Churchill je rekel, da bo Albanija osvobodena in bo dobila svojo neodvisnost po vojni, nje ne meje pa se bo določilo pri mirovni konferenci.

Avstrijci so dobili korajžro

Neko poročilo iz Stockholma pravi, da so Avstrijci zelo veseli sklepa moskovske konferen- ce, da bo po končani vojni Avstrija neodvisna država. V ta namen so na Dunaju in po drugih mestih vprizorili demonstracije in na Ringstrasse so se pojavili protinacistični izreki.

MacLevy zopet izvoljen

V Bridgeport, Conn., je bil že šesti izvoljen za župana socialist Jasper MacLevy.

Velikanska ruska zmaga

V zmagoslavnem naznanilu, ki ga je objavil sovjetski informacijski urad, se glasi, da so Rusi v štirimesečni ofenzivi osvobodili 135.135 kvadratnih milj zemlje, ki so si je polastili Nemci.

Poročilo nadalje popisuje veliko ofenzivo ter naštevata naslednje njene pridobitve:

1. Nemčija je imela okoli 900.000 mrtvih, 98.000 pa jih je bilo vjetih. Razbitih je bilo 144 divizij, med njimi 28 tankovnih in motoriziranih divizij, 702.000 Nemcev pa je bilo ranjenih.

2. Rdeča armada je proti zapadu prodrla 187 do 279 milj in je osvobodila nad 38.000 ob- ljubljenih krajev, med njimi 162 mest.

3. Nemci so izgubili 10.189 aeroplanov, 17.000 tankov in 19 tisoč osem sto poljskih topov.

4. Poleg tega so Rusi zaplenili ali pa uničili naslednje: 19.180 zakopnih možnarjev, 74.600 strojne, 7.760.000 izstrelkov, 2.000.000 min, 300 tisoč zračnih bomb, 1.500.000 protitankovnih in protitankovskih min, 450.000 pušk in brzdostrelnih pušk; 60.500 motornih vozil, 390 tankovnih voz, 250 motor- nih koles, 900 traktorjev, 13 ti- soč natovorjenih truckov, 4.000 železniških voz, 300 lokomotiv in 2000 skladišč.

Obenem pravi rusko poročilo, da je rdeča armada dospela do Dnjepa pri Kersonu in do ustja reke. Severno od Kijeva pa so Rusi prodrli pet milj za- padno od Dnjepa. Severno od Vitbska so osvobodili nad 80 obljubljenih krajev.

Armada generala Fedorja I. Tolbuhina je včeraj očistila levi breg Dnjepa Nemcem ter za- sedla Golaja Pristan ob bregu južnega dela delte, štiri milje od izliva Dnjepa v Črno mor- je.

Tolbuhinova artilerija ob- streljuje desni breg Dnjepa ter pripravlja pot za prehod armade čez reko. Donski in ku- banski kozaki pod poveljstvom generala Ivana Kiričenkina pa uničuje zadnje ostanke nemške ukrajinske armade, ki je zašla v past med Dnjeprom in Kar- kinim zalivom.

Rdeči armadi, ki je severno od Kijeva napredovala pet milj od desnem bregu Dnjepa, po- veljuje general Konstantin K. Rokosovski, ki je svojo armado pripravil za končni napad na Kijev ter bo nova ruska ofen- ziva prenesena z južnega kon- ca Dnjepa proti severu, kar je v soglasju z rusko taktiko, ki rada premešča ofenzivo na zelo oddaljene kraje.

Nemci minirajo Rim

Bari radio, ki je glasilo Ba- doglijeve italijanske vlade, po- roča, da begunci iz Rima pri- povedujejo, da so Nemci v Ri- mu podminirali vsa važnejša poslopja in da so se Nemci iz- razili, da hočejo zapustiti sa- mo spomin na Rim. Več ton min so položili pod palače raz- nih ministrstev. Podminirani so tudi mostovi, hoteli in vodo- vod, ki zalaga Rim s vodo.

Franco v pogodbi z Mussolinijem

Španski diktator general Francisco Franco, ki je pred nekaj dnevi poslal prijateljske pozdrave japonski kvzlin- ški vladi na Filipinih, je prejšnji teden tudi podpisal tr- govsko pogodbo s sovravnikom Združenih narodov Mus- solinijem.

Po tej pogodbi bo Španska poslala vladi bivšega duceja lemone in drugo različno sadje v plačilo španskega dolga faši- stični Italiji za njeno pomoč v španski državljanski vojni.

Posiljanje blaga iz ene faši- stične v drugo fašistično drža- vo pa bo zelo težavno.

Kot je sporočil fašistični ra- dio, je bila pogodba podpisana 24. oktobra med špansko vlado in Mussolinijevo fašistično re- publikansko vlado, ki vlada po Hitlerjevi milosti v severni I- taliji.

S podpisom pogodbe je Fran- co pokazal, da smatra lukasto Mussolinijevo vlado še vedno postavno vlado Italije v na- sprotnju z vlado, ki sedaj pod- zavezniki vlada južni Italiji.

Franco Mussoliniju še vedno priznava pravico pobirati za fašistično Italijo dolg fašistične Španske za orožje, ki mu ga je poslal Mussolini, da je z njim zdobil republikansko Španko.

Javni računi iz leta 1941 ka- žejo, da je bil Franco Musse-

liniju dolžan \$375.000.000, ka- tero vsoto pa je Mussolini znižal na \$275.000.000 in ki bi imela biti plačana v 14 letnih obro- kih.

To pa pomeni velikanske ku- pe lemone.

Franco je Mussoliniju redno odplačeval svoj dolg v železu, jeklu, ribah in kemikalijah. Zadnji dve leti je bilo plačeva- nje zaradi zavezniške kontrole na morju zelo otežkočeno, toda dokazano je, da je nekaj poš- iljavet Mussolini prejel.

General Franco je že od a- meriškega državnega depart-amenta prejel protest za prija- teljstvo, ki ga je izrazil japo- nskemu kvzlinškemu govern- ru Filipinov Jose P. Laurel-u.

Španska ima še vedno svojo modro divizijo, ki se bori na strani Nemcev proti Rusiji.

In Carleton J. H. Hayes, ki je v mareu proslavljal fašisti- čno Francovo vlado na Špan- skem kot modro in odločno, je še vedno ameriški poslanik v Madridu.

AMERIKANCI BOMBARDIRAJO NEMČIJO

Nad Nemčijo je skozi dva tedna visela gosta megla in za- vezniško zračno bombardira- nje nemških krajev je popolno- ma prenehalo, sedaj pa se je zjasnilo in je večer nad 400 ameriških bombnikov bombar- diralo veliko nemško pristani- šče Wilhelmshaven. Izgublje- nih je bilo samo pet letelih tr- dujav. Angleški bombniki pa so zopet bombardirali Koln ob Reni. Pri napadu na Wilhelmshaven so Amerikanci izstrelili 34 nemških aeroplanov.

Angleški aeroplani iz sever- ne Afrike so bombardirali Du- najsko Novo mesto ter skoro popolnoma porušili tovarno za Messerschmidtove aeropla- ne. Letalci so opazili, da so bombe tudi padle na Henschelo- vo tovarno, ki izdeluje tender- je za lokomotive. Pri tem napa- du je bilo izstreljenih 30 nem- skih aeroplanov.

Na te napade so Nemci od- govorili s tem, da so bombardi- rali neko mesto v vzhodni An- glij. kjer je bilo ubitih nekaj oseb.

Nacii so utopili sto italijanskih kadetov

Nekje v Južni Italiji, 2. nov. —Sto italijanskih anti-fašisti- čnih kadetov, ki so bili dobes- edno ujetniki nacijev in pa nji- hovega fašističnega nadzornika, so Nemci brezobzirno utopi- li, ko so slednji skušali pobe- gniti skozi star in neraben šolski odvodni kanal.

Zavezniški vojaki, ki so da- nes prišli iz fronte, so poveda- li, da so kadetje najprej uha- jali v manjših skupinah in se jim je tudi posrežilo, da so se ognili nemških straž ter dospe- li do zaveznikov. Nemci pa so kmalu opazili, kaj se godi, ker se je število kadetov krčilo z vsakim dnem. Obrnili so se na fašističnega nadzornika in ta jim je takoj dal na razpolago načrt šolskega poslopja, na ka- terem so odkrili star odvodni kanal.

Medtem so tudi preostali ka- detje, sto po številu, zaslužili, da nimajo več mnogo časa za pobeg. Odpravili so se ob pri- mernejem času vsi v kanal, da po- bernejo skupno, toda naciji so šla take prilike čakali in so nanje spustili vodo, v kateri je vseh sto kadetov utonilo, ker se niso mogli nikamor rešiti.

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Jugoslovani vpadli v Rumunijo

London, 3. nov. — Jugoslovanski partizani so prekorali močno zavarovano rumunsko fronto ter so se spoprijeli z osiščnimi satelitakimi četami, kakor je obelodanil povelj- nik Tito, ki je tudi povedal, da so zavezniki izvedli bom- bne napade na jadranska pristanišča. O teh napadih prej ni bilo poročano, kot pravi vest.

O prekoračenju v Rumunijo ni bilo še podanih kakih natan- čnih podrobnosti, vendar je re- čeno, da je bilo uničenega mno- go sovražnega vojnega materi- jala.

Enaki gerilski pohodi so bi- li prirejeni tudi preko avstrijs- ke, madžarske in bolgarske meje. Poročilo pravi, da jugo- slovanski gerilci napadajo pri železnih vratih na Donavi bli- zu Rumunije.

Zavezniška letala

Partizanski bilten pravi, da so britski in ameriški bombni- ki napadali sovražne čete v Dubrovniku ter v Metkoviću, kakor tudi na otoku Pelješac. Nemci bi radi preprečili in- vazijo na Balkan pri Kotoru in zato so pričeli z novimi in- ojačanimi silami napadati par- tizanske sile v predelju med Dubrovnikom in grško mejo, da bi tako zdrobili partizanski odpor na tej črti.

Partizanski uspehi

London, 4. nov. —Titove par- tizanske čete so zavzele Priboj na progi Sarajevo-Niš. Poroči- lo iz Titovega stana se glasi, da so utrpeli Nemci in Mihajlo- vičevi četniki težke izgube v bojih za ta kraj.

Tito je v svojem poročilu, ki ga je podal radio Svobodna Jugoslavija, izjavil, da Mihaj- lovičeve čete sodelujejo z Nem- ci v Dalmaciji in v Črnigori.

Priboj leži ob reki Lim ka- kih 60 milj južnovzhodno od Sarajeva. Zavzele in zasedle so ga edinec druge in pete partizanske divizije. Z zavze- tjem tega kraja je bila pretr- gana železniška proga, ki teče skozi osrčje Jugoslavije od Ja- drana ter se spaja z drugimi črtami, ki peljejo v Bolgarijo in do Agejskega morja.

Poročilo navaja, da se vrše hudi boji v Črni gori, kjer so čete druge divizije premagale močno nemško silo pri kraju Berani ter razbile železniško postajo pri Rudenki.

Nedičevi in Mihajlovičevi vojaki pomagajo Nemcem

Radio Svobodna Jugoslavija poroča, da napadajo partizan- ske čete pri Zri Nedičevi ter Mihajlovičevi vojaki ozir. geril- ci, ki pomagajo Nemcem, da bi tako mogli Mihajlovič priti do morja.

Na cesti, ki pelje v Zader so partizani ustavili potniški bus, v katerem se je peljalo večje število delegatov, ki so imeli prisostvati ustaškemu sestan- ku v mestu.

Hrvaški partizani

na madžarski meji

Oddelki hrvaških partizanc se bojujejo na madžarski meji med Dravo in Muro.

Hrvaški partizani so razru- šile na več mestih progo med Zagrebom in Varaždinskimi to- picami. Odbiti so bili tudi nemški napadi na močne par- tizanske pozicije, katere skuša- jo naciji spet zavzeti.

Ali je Emanuel odstopil?

London, 4. nov. — Iz Vichy- ja je prišla vest, ki pravi, da je italijanski kralj Viktor E-manuel odstopil. To novico je objavil newyorški "Daily Mir- ror."

Ickes pravi, da bo povisek plač dvignil ceno premogu

Washington, 4. nov. — Mr. Ickes, tavnik notranjih zadev, ki je bil zdaj zopet pooblaščen po predsedniku, da vzame v svoje področje obratovanje premogorov, je danes de- jal, da bo sporazum med vlado in majnersko unijo glede poviška plače brezdvoma dvignil cene premogu in sicer od 15 do 45 centov na toni.

John L. Lewis je izdal maj- nerjem ukaz, da se vrnejo ne- mudoma na delo, toda večina premogarjev hoče odvisno pri- četi z delom v pondeljek. Ven- dar so se majnerji v več krajih vrnili na delo že danes.

Mr. Ickes se je izrazil, da u- pa, da je sedanji dogovor spr- avil v red majnersko situacijo, ki je povzročila deželi in pose- bno pa še uradnemu Washing- tonu precej glavobola.

Dalje je tajnik Ickes tudi namignil, da bo vlada morda obratovala premogorove dokler ne bo podpisan kontrakt z maj- nerji.

Medtem, ko se je koval med Ickesom in Lewisom sporazum glede majnerske zadeve, je pa senator Byrd (dem. Va.) oži- goslal premogarsko stavko, kot katero se stavke nezako- nite ako se prizadeji delavci ne ravna po določbi trideset- dnevnih napovedi stavke. Sena- tor je rekel, da bi moral biti John L. Lewis kaznovan, kakor vsak drug državljani, ki prekr- ši vladne ukrepe v vojnem ča- su. Washingtonski uradniki je- dejal senator, preveč mehko ravna z Lewisom, čemur se navadni državljani nedvomno čudijo.

War Labor Board se glede dogovora o poviški majnerske plače še ni odločil, pač pa ima stvar v pretrahu in bo njegova odločitev kmalu znana.

Hull in Eden odpotovala iz Moskve

Državni tajnik Cordell Hull in angleški vnanji minister Anthony Eden sta odpotovala iz Moskve, kot je danes zju- traj naznanil moskovski radio.

Neko poročilo iz Kaira na- znanja, da je v egiptsko glavno mesto dospel turški vnanji mi- nister Numan Menemencoglu in ga je na železniški postaji pričakal angleški poslanik sir Hughes M. Knatchbull-Huges- sen. Iz tega se more domneva- ti, da se bosta Hull in Eden vstavila v Kairi, kot sta se vstavila na poti v Moskvo in bosta imela važne razgovore s turškim vnanjim ministrom.

Na letališču, s katerega sta se odpeljalo Hull in Eden, sta bila pri slovesu vnanji komi- sar Vjačeslav M. Molotov in bivši sovjetski poslanik v Wa- shingtonu Maksim Litvinov.

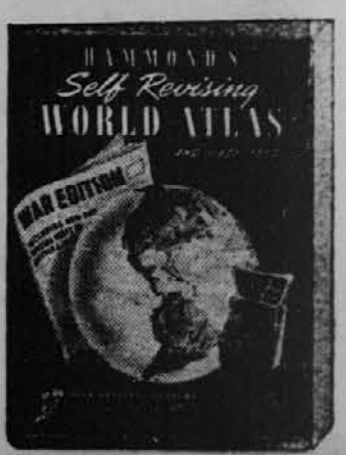
NOVA IZDAJA
Hammondov
SVETOVNI
ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako po- trebni, da morate slediti da- našnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 40 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakor, President; Ignac Rude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDROŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

RUSIJI JE POTREBEN DOLGOTRAJEN MIR

Napisal DONALD BELL

Moskovska konferenca je bila zastrta z zavoso neprodne skrivnosti, toda na podlagi dosedanjih informacij je možno trditi, da so Rusi z največjim poudarkom stavili zahteve glede bodoče organizacije varnosti, in da so s temi zahtevami tudi prodrli. Obenem pa so tudi izjavili, da so pripravljeni garantirati meje svojih sosedov, kot na primer Čehoslovaške, ne da bi se vmešavali v notranje zadeve teh držav. V tem je z veliko jasnostjo orisana omejitev ruskega vpliva v Evropi. Ta vpliv bo diplomatične vrste in določen po menarodnih pogodbah. Moskva torej ne bo imela v povojnem svetu revolucionarne politike, ki bi mogla spremeniti vso Evropo v domeno Sovjetske Unije.

Kaj je bilo sklenjeno glede Nemčije, se bo pokazalo v sorazmerno kratki dobi. To se bo zrazilo že v tem, kakšno stališče bodo zavzele Združene države napram različnim nemškim komitejem v najbližji bodočnosti. Vsekakor pa je jasno, da je propadla ideja, da velja Nemčijo raztrgati na male kosce. Tudi tukaj je prišlo do kompromisne rešitve z Rusi, in to bo najbrže pospešilo razpadanje nemške morale. Mnogi tukašnji krogi sodijo, da je polom Nemčije še pred Božičem ne le mogoč, temveč celo precej verjeten.

Rezultati moskovske konference so tem bolj značilni, ker je bilo mnogo takih pesimistov, ki nikakor niso mogli najti izgledov, da pride do takega anglo-ameriško-ruskega sporazuma. V trenutku, ko sta prispela Cordell Hull in Anthony Eden v Moskvo, so te pesimistične sodbje še vedno naraščale. Ravno v tistem času so se začele kazati v vsej svoji slavi nove velike ruske zmage, ki so bile za vse vojaške strokovnjake največje presenečenje. Tem strokovnjakom zapadnih velesil je preboj ruskih čet na Dnjepru pokazal, da je rdeča armada popolnoma kos, in da celo nadkriljuje nemško Wehrmacht. Ako bi bilo prišlo letos poleti do ustanovitve druge fronte v Franciji, ni nobenega dvoma, da bi vsi pripisovali sedanje ruske zmage podpori zavezniške fronte v zahodni Evropi.

Zavlačenje te druge fronte pa je imelo to nepričakovano in nezaželjeno posledico, da je pokazala vsemu svetu z nepodbitno jasnostjo, da je Rusija na evropskem kontinentu odločujoča vojaška sila. Nezaupni opazovalci so radi tega začeli dvomiti o tem, dali bosta smatrala Stalin in Molotov po takih zmagah sploh še potrebno, da se sporazumeta z Anglijo in Ameriko. Povsem verjetno je bilo videti, da bo šla Rusija preko onega, kar je potrebno za njeno varnost in da bi prevzela hegemonijo na evropskem kontinentu. Kajti Sovjetski Uniji bi bilo mogoče, ako bi hotela, da Nemčijo sama premaga in potem Evropi vsili svojo voljo.

Ta pesimistična sodbja je v Moskvi propadla. Rusija nima namena, razvijati se na imperijalistični način. To je najbrže manj radi tega, ker je komunistična, kot radi njenih posebnih nalog in razvojnih ciljev, katere si je Sovjetska država stavila sami sebi. Vladovalci na Krimu so blagoslovljeni, kajti nahajajo se v takem položaju, da jim izkoriščanje domačih ruskih naravnih zakladov nudi večje možnosti nego plenitev tujih ozemlj. Tako, da je za Ruse problem zunanje politike preprosto vprašanje, kako zavarovati proti grožnjam od zunaj notranji razvoj Rusije.

Ta program notranjega razvoja in napredka Rusije je že zdaj precej jasen. Med vojno samo so napravili iz Sibirije največji industrijski kompleks vse Azije. Sibirski industrija je zdaj tako obsejna kot kineska in japonska skupaj, in popolnoma upravičeno je danes trditi, da bo imela Sibirija v Aziji nekoč isto vlogo, katero imajo zdaj v industrijskem pogledu Zedinjene države v zahodni hemisferi.

Naravne razvojne možnosti za Sibirijo so danes ravno take, kot so bile za Ameriko pred sto leti. Največji pro-

blem za oba kontinenta — kajti Sibirija je po svojem obsegu in svojih naravnih zakladih ogromen kontinent — je bil isti, namreč pomanjkanje delavskih sil. Od začetka vojne sem, je Sovjetska Unija naselila v Sibiriji 15 do 20 milijonov ljudi, in večina teh beguncev iz Evrope se ne bo nikdar več vrnilo nazaj v evropsko Rusijo. Ostali bodo kamor jih je zaneslo, in bodo tako postali ključ, ki bo odprl ogromna bogastva te dežele.

Sibirski industrija se seveda za prva tri ali štiri leta po vojni ni pojavila na inozemskih tržiščih. To dobo bo posvečala rekonstrukciji evropske Rusije, tako da bi šlo vse, kar bo producirala, nazaj v Evropsko Rusijo. Zdaj že splošno prevladuje mnenje, da bo dirigirana ruska industrija zmožna popraviti opustošeno gospodarstvo zahodno-ruskih pokrajin, v katerih je razsajala vojna, v teku tega izredno kratkega roka. Ko bo ta prehodna doba končana, Rusija ne bo le zadobila nazaj zopet svoje prejšnje sile, temveč bo za prirastek sibirski industrije še celo močnejša kot pred vojno. Svoje izgube ljudi bo nadomestila s tem, da bo anektirala ona ozemlja v vzhodni Evropi, katera bodo tvorila za sovjetska ozemlja nekakšen pas obrambe in sigurnosti.

Po tej perijodi rekonstrukcije, bodisi od 3 do 5 let, bo seveda vse odvisno od vprašanja, ali se bo morala sovjetska Unija pripravljati na nove vojne, ali pa, ali se bo mogla z vsemi svojimi silami posvetiti še za dobe ene dodatne generacije izkoriščanju svojih bogastev.

V prvem slučaju se bodo ponovile one krize, katere smo poznali okoli leta 1930. V drugem slučaju pa bi napočila za sovjetska prebivalstva v najkrajšem času dolga doba, v kateri bi se njihovo življenjske razmere neprestano boljšale, dočim bi se Sovjetski vladi odprl čas naraščajočega vpliva in velike oblasti. Razvoj v nemotenem miru je tako neizmerno bolj ugoden, toliko bolj primeren cilj za njihovo politiko, da so možje v Kremli radi pripravljeni odrediti se marsikaterim takim interesom, katere bi si mogli vzeti s silo svojega orožja.

Vodilna misel Molotova na moskovski konferenci je bila torej ta, da doseže za Sovjetsko Unijo čim več močnejše in čim trdnjše garantije za dobrobit svoje dežele, ne da bi pri tem pogljal britansko in ameriško velesilo v novo skupno defenzivno fronto, ki bi brezpogojno nastala, ako bi bile ruske zahteve neznosne — a to bi onemogočilo ureditev trajnega miru in s tem tudi omejitve mednarodnega oboroževanja. To pa je eden od ciljev Sovjetske politike, in videti je, da je konferenca izdatno približala uresničenje tozadevnega sporazuma z Anglo-Saškimi velesilami. — (ONA.)

VELIKA ZMAGA ŽUPANA LAUSCHETA V CLEVELANDU

Frank J. Lausche, v Clevelandu rojeni sin slovenskih staršev, izseljencev in prvi župan iz vrst takozvanih narodnostnih skupin, je zmagal v kampanji za ponovno izvolitev z izrekom tako ogromne zaupnice od strani clevelandskih prebivalcev kot je ni dobil še noben drug župan v zgodovini mesta. Frank J. Lausche, demokrat, je dobil 112,864 glasov — Ed C. Stanton, republikanec je dobil 45,955 glasov; Lauschetova večina: 66,909 glasov je bilo 158,819.

Zmagal je s silno večino 66,909 glasov, kar pomeni, da je prekosil samega sebe, kajti navzile temu, da se je volitev udeležilo primeroma malo volilcev, znaša njegova večina nad 16 tisoč glasov več, kot pa je znašala pred dvema leti, ko je bil prvič izvoljen za župana. Njegova takratna večina, ki je znašala 50 tisoč glasov, je bila do takrat rekord, ki ga ni pred njim dosegel noben drug županski kandidat, bodisi demokratske ali republikanske stranke.

Z drugimi besedami rečeno: Frank Lausche je politični čampion Clevelanda, ki postavlja v sene vse osebnosti, ki so zdaj in poprej v zgodovini mesta stopile v njegovo politično areno.

To je tem bolj značilno, ker Lausche ni bil nikdar slep na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

Na platnu na RKO 86th St. gledališču v New Yorku. Sedaj je na platnu v RKO 86th gledališču v New Yorku kinoslika "Behind the Rising Sun". Slika ima podlago na knjigi katero je spisal James B. Young, ki je bil časnikarski poročevalec v Tokio pred Pearl Harborjem in je bil nekaj časa v japonskem ujetništvu. Na istem programu je kinoslika "Gals Incorporated", ki je izborna šaljiva slika z gozbo, petjem in plesom, Bernie Cowhan svira na orglah in je za ta teden pripravil posebno izvrsten vapored sklad.

KITAJEC O JUGOSLOV. GUERILCIH.

(ONA) — Jugoslovanski guerilci, ki se nahajajo v bližini Jadranskega morja, si preskrbe mnogo potrebnega streliva iz min, katere so Nemci zasejali v njihovih vodah. To novico je prinesel Norman Soong, kitajski vojni poročevalec, ki je pravkar prispel v New York po svojem obisku sredozemskega bojišča, kjer je potoval po naročilu Centralne časniške agenture v Čunkingu.

Soong je dopisnik Overseas News Agency v Čunkingu in se nahaja zdaj na okrožnem potovanju po vseh bojnih frontah — v Italiji je govoril s skupino jugoslovanskih partizanov, ki so bili pobegnili iz bolnice. Soong pripoveduje, da je bilo med njimi precejšnji odstotek žena, in med temi so bile nekatere jako resno ranjene.

Ti partizani so Soongu pripovedovali, da se posebni oddelki prostovoljcev med njimi redno odpravljali ven v polja min ob obali, ter tam posamezne mine odrezali od njihovih sider. V to svrhu potrebno oprejo so prinesli s seboj v ustih. Naslednja naloga je bila potem, da so z rokami potiskali mine pred seboj do obale. Mnogo teh prostovoljcev je postalo žrtev tega nevarnega posla. Ko so mine na suhem odstranili posebno izurjeni in izveščani specialisti vse detonatorje, nakar vzamejo ven razstrelivo, ter ga porabijo v izdelavi ročnih granat.

Soong je veteran med vojnimi poročevalci, akoravno ima komaj 32 let. Postal je slaven že leta 1937, ko je poročal o potopitvi ladje S.S. Panay, katero so poslali Japonci na dno. Posebno zanimivo so bile zanj metode, katere uporabljajo jugoslovanski guerilci, ker jih je želel primerjati z onimi, katerih se poslužujejo kitajski guerilci, katere seveda pozna posebno dobro, ker jih je opazoval iz neposredne bližine.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —
UNITED STATES
odroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

SONART
REKORDI
Lepo Melodije!
St. 4671 — Na Martijane, polka
Kje so moje rolice
Marilina polka — polka
Duganove University
studentica orkester
St. 4675 — Terenška polka
Na planincu — valček
Jerry Kopričnik in orkester
Se ton, čimbi in čimbi plošči se
obratite na: JOHN MARSHALL
Inc., 463 W. 42nd St., New York

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations
RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čim bolj uradovati in izpopolniti.

Narokite pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

CHARLIE NI HOTEL JESTI

Pred nekaj dnevi se je neki rojak potožil, da imajo doma malka, ki noče jesti, pa sem se pri tem spomnila na malega dečka, ki sem ga poznala pred več leti in je gotovo sedaj že vojak.

Takrat sem živela začasno pri neki družini, h kateri je zelo pogosto zahajala neka bližnja sorodnica, ki je imela dva mala dečka. Eden od teh je bil pravi izbirnež v jedi. Nobena reč mu ni dšala. Pojedel je par žlic, kar je bilo postavljeno predenj, pa je bil sit.

No, ja, ženske so pa tarnale, da je bilo kaj. Včasih, če sem imela praliko, sem opazovala fantka in ženske, ki so si z njim belile glave. Zelo so se te sorodnice razumele med seboj in bilo je vsem hudo, ker otrok ene od njih ni uspeval, kakor bi moge in to zgolj zato, ker mu ni dšala nobena jed, dasi je bilo pri hiši vsega dovolj.

Pri zajtrku je bilo v hiši ožir, v jedilnici nekako takole: Prišla je v kuhinjo domača gospodinja, pri kateri je bil mali Charlie čisto kar čez noč, ker so bili njeni lastni otroci že odrasli, ter je skuhala kake vrste močnik, bodisi iz žitnega ali kakega drugega zdroba. Pripravila je skrbno tudi pomarančni sok, ter pristavila vodo za mehko kuhano jajce, ki bi ga po njenem mnenju moral fantek vsak jutro pojesti. Na skrbno pripravljeno mizo je postavila velik kozarec mleka — mrzlega seveda. Kmalu nato je pritekel po stopnicah dol Charlie in napravil kisel obraz, ko hitro je videl kaj vse se pripravlja zanj. Še najbolj zadovoljno je pogledal pomarančni sok — kadar ni bilo v njem kakih zdravil za apetit. Od tu naprej pa so nastale težave. Ni maral močnika, ne jajca, ne mleka, ničesar. Vrtel je glavo v vse smeri, da se je ubranil napraviti kakršenkoli šum.

Čilei, s katero je spretno in strateška porivala hrano v njegovo usta dobra tetka Mara. Ko je doznal, da s tisto usiljeno hrano mora nekaj ukreniti, jo je navado izpljunil — kar na preprogo. Zljaj je bila kajpada potrebna nova strategija. Lepe posodice iz omare so igrle svoje vlogo, ker medtem, ko je Charlie obdvoval kako lepo risbico na posodi, je tetka ali pa njegova mati, ki je medtem včasih že pritekla okrog, hitro porinila še eno žličico močnika ali pa jajčka v napol odprta usteca in Charlie je res na ta način pogoltnil sempatja kak grizljaj. Vendar pa je zajtrk ostal navadno največ na mizi, ko je Charlie opravil ta svoj težki posel dneva. Ženske, ki so medtem prišle morda spet k teti Mari pogledati, kako je kaj s Charlijevim apetitom, so dajale mladi materi in teti Mari vsakojake nasvete.

Vsi nasveti pa niso pomagali nič. Charlie ni hotel jesti zajtraj, opoldne, ne zvečer. Kar je šlo v njegov želodeček, je šlo po sili. Zdravniki sami niso vedeli kaj storiti. Otroku ni bil bolan, le jesti ni maral.

Mene je imel fantek zelo rad, ker ga pač nisem nikdar silila jesti, ampak sva se samo takole včasih kaj pogovorila, če je pritekel k meni v sobo ali v kuhinjo, to sem si kaj pripravljala.

Nekega dne me je začel nenadno zelo željno opazovati, ko sem sedla k svoji južini. Vsa kemu grizljaju je sledil od krožnika do ust in usta so se mu odpirala, kakor kljonek mladega ptička v gnezdni, ki čaka, da mati-pčica prinese črva. Jaz se nisem čisto nič zmenila zanj — navadno. Postrani sem pa kajpada opazovala to nenadno spremembo v Charliju, ki se je naenkrat začel zanimati za jed. Ni bilo dolgo in vprašal je, če sme jesti z menoj.

"Nak," sem dejala, "s takimi izbirneži, kot si ti, jaz ne jem pri isti mizi." Strašno je vzdihnil otrok in razširil oči, v začudenju nad toliko trdostjo. Vendar mi ni prav verjel, kajti čez čas je previdno posegel s prsti po kosčku zabeljenega krompirja na krožniku in ga naglo nesel v usta ter še hitreje pogoltnil. Okrenila sem ga nalahko po prstkih in ga napodila stran.

Čez minuto je bilo spet pri meni in me gledal ter mlaskal z jezikom, vsakikrat, ko sem nesla vilice k ustom. Potem je šel in si vzel vilice iz predala, ter se spet postavil poleg mene in previdno posegel po še enem kosčku krompirja. To pot sem ga pustila na miru in se delala, da sploh ne vidim kaj dela. Tako sva molče pomalečala skupaj. Charlie se je poslušal, vsega kar je bilo na krožniku in ko sem naložila še enkrat, je z vilicami v rokah čakal in gledal samo v jed, ter docela pozabil name.

Ta reč se je potem večkrat ponovila. Z menoj je Charlie jedel, kakor le more jesti lačen in razigran otrok, ko pa so ga hotele nasiti domače ženske ozir. sorodnice in njegova mati, je pa trdo stiskal ustnice in v metal hrano iz ust po preprogi. In spet so šle skupaj igrave in lepe posode, svetli nitki in kaj še vse, samo da bi Charlie jedel.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

49

"Kar pošlje ona, bom, bral in črke bom poljubljaj, ker so jih zle njene oči, v katerih biva in živi vsa lepa domovina Slovenov!"

"Beri torej in česar ne razumeš, naj ti razloži Kasander. Evangelij je resnica!"

"Ni treba Kasandra, sama pride, sama —"

"Irena!"

"Irena, gospod!"

"Ni mogoče! Dvorjanica ne more obiskovati barbara. Ti še ne poznaš Bizanca in strogih šeg!"

"Prejasi, čemu so bogovi naredili noč? Pokaj so razli od vrtov Epafroditovih do carskih gajev zeleno cesto, po kateri ne ropoči kolo in ne udarja podkev, da bi zbudila nepotrebne oči in odmašila speča ušesa?"

Epafrodit ni za trenutek nič odgovoril. Miral je v suhe ustnice zopet in zopet eni resnični Evripidov rek: Kdor ljubi — je blazen.

"Torej ponoči, po morju! — Potemtakem sta sklenila, da gresta z roko v roki v pogubo!"

"V pogubo? Če mi bo razlagala blagovest, ali naj ji bo to v pogubo? Čudni ljudje v Bizancu! Če se žrtvuje ona, čista kakor sončni dan v mladih vesni, da mi govori o bizantskem Bogu, ji je v pogibel. Pošten barbar vas ne razume!"

Epafrodit se je dvomljivo nasmehnil. Njegove drobne oči so se zapile v Iztoka.

"Sinko, kdo ti bo verjel v Bizancu, če se shajaš ponoči z lipo dvorjanko, da govori o bogovih?"

"Pogleda naj Irena v oči in tam bo bral resnico, ki je zapisana jasno in trdno, kakor so jasne in trdne zvezde na nebu."

Iztok se je navdušen ozrl jasnino, ki je svetila skozi lupljav v peristil.

"Ali kaj slutiš, da bi utegnila to zvedeti zavistna despoja? Morda že ve. Njeni voluni prisluškujejo za vsakim voglom."

"Če bi zvedela, če že ve, kaj za to? Saj nosi zlati nimb svetosti krščenikov, hodi za križem, poklekala pred žrtvenikom, kjer darujejo žreči kruh in vino bogovom, tedaj bo vendar odlikovala dvorjanko krščeno, ki v svetem ognju pridobiva njeni veri barbarskega stotnika!"

Epafrodit ga je pogledal vnovič z dolgim pogledom, polnim dvoma. Nato je vstal, položil oba roke na njegovi rameni in rekel:

"Iztok, kakor zlata vrata v Bizancu, tako so lepe in močne tvoje prsi! Ali notri kljuje drobno sree nedolžnega pastirka. Bodi! Kristus blagoslovi vajino ljubezen! Zapaj vame! Deset najmočnejših sužnjev ti je na službo. Čolni so vedno pripravljene. Kadar pride, vselej jo pospremi. Zakaj v pozni noči so nevarne mokre ceste krog Bizanca."

Iztok je poljubil Epafroditu roko in trgovca je izginil za stebriščem.

Ko je Iztok prišel preko vrta do svojega stanovanja, ga je čakal Numida pri vratih in mu izročil majhen zavitek. Centurio je pozval sužnja, naj mu pomore odpeti oklep ter mu pripravi kopel. Izpraševal ga je, kdo mu je prinesel zavitek, kdaj in kaj je sporočil Numida pa ni vedel ničesar povedati. Lepo oblečen suženj da je prišel iz strogro naročil, da se sme izročiti edinole gospodu. Zato da je nosil ves dan zavitek s seboj in ga tiskal skritega na sreu pod tuniko.

Iztok je postajal nemiren. Blagovest je! Od Irene! Dal je Numidu nekaj staterov in ga odlošil. Na kopel je pozabil. Rahlo je odmotal ovij in posvetilo so se lepe črke: "Evangelij svetega Mateja." Na prvi strani je tičal listek. Hlastno ga je prijel centurio in čital:

"Dobri Iztok, vili centurio! Vzemij blagovest Kristusa in beri. Ko bo mogoče, pridem, in govoriha bova o sveti resnici. — Poljub miru ti izroča

Irena."

Iztok je pritisnil drobni list na vznemirjeno sree, prijel pergamente in jih blagroval. Srečne ve črke, ker ste gledale njene oči. Irena! Irena!

Minulo je nekaj dni. Irena je čutila prezirljive poglede dvorjanic. Bela se je despoje. Ali Teodora je bila z njo prijazna, večkrat jo je celo odlikovala pred drugimi. To je deklko pomirilo in prepričala je bila, da carica ničesar ne ve o nočnem pogovoru z Iztokom. Z Azbadom se ni več sešla. In tako je z veseljem smehom na licu prenešala vso zavist in prezirljivost dvorjanic ter živela edinole svoji misli, da Iztoka spreobrne. Brala je filozofe in se vadila v dialektiki. Vse ure, vse misli in hrepenenje, vse se je snovalo krog Iztoka. Ni hotela lagati sama sebi, da ga ne ljubi iskreno. Prosila je Krista Pantaktorja naj varuje Iztoka, naj ga razsvetli — in naj ga pripelje nekoč, da bo njen, samo njen, ta dobri sin Slovenov.

Iztok pa je čital evangelij. Bral ga ni s hrepenenjem, da bi spoznal Irenino vero, bral ga ni zato, da bi zatajil bogove, bral je, ker je želela ona in je med branjem mislil, da sliši njene besede. Kljub temu je bil vendar čimdalje bolj zamišljen. Z železno silo so se ga prijemale preproste besede blagovesti. Razmišljal je o bogovih, budil se je dvom, v duši je nastala borba, dvignila sta se dva bregova — in sredi prepada brez mostu. Na enem bregu Irena z blagovestjo, na drugem sam s Svetovito, Perunom in drugimi božanstvi. Vleklo ga je preko prepada zavoljo Irene. Na domača tla in slovenske žrtvenike ga je vezala grozovita mržnja do tiranov. In tako je hrepenel in ljubil, bežal in sovražil, vsa čuša i srce se mu je razburkalo njegova vedra glava, ki jo je nosil pokonci, se je v poznih večerih povešala, oči so strmele v nepoznano in nerazumljivo daljavo.

V tem brezmejnem mduševnem razdvoju je srečnejše kopnel po Ireni. Da bi že prišla ona, da bi sedel k njenim nogam, objel njena kolena in se ji zagledal v oči. Tam, v njenih očeh je vsa resnica, v njenem sreču vsa ljubezen in vsa njegova vera — vera vanjo. Vsak dan je izpraševal Numida, ali mu je prišel kdo pismo. In Numida je bil žalosten, ker ni mogel potroči gospodu, tako da ga je vsak dan pričakal na dvorišču pri vratih in mu s solznimi očmi tožil:

(Nadaljevanje prihodnj.)

USTANOVITELJI III. INTERNACIONALE IN NJIHOV KONEC

(Po "Slovencu")

Dvakrat po deset let se je prevladilo po koledarju, odkar je bila ustanovljena III. Internacionala. Njen vrhovni ustanovitelj Ljenuin je bil prepričan, da drugače ne more priti do tistega socializma, o katerem je v svoji zmedeni domislji in slavoohlepno-ti sanjal, kot s svetovno revolucijo, po kateri bo svetu zavlada p.o. letarska diktatura in sicer za to ne, ker ni težko vzeti premoženje tistim, ki ga imajo in ne same palniti s poti, mnogo teje je zadošiti v človeku nazore o zasebni lastnini, s katero je združeno tisočletno pojmovanje družine in vse mišljenje glede gospodarjenja. Izhod preko teh nazorov v popolno brezrazredno, brezversko in brezlastniško človeško družbo je Ljenuin videl samo v svetovni revoluciji in diktaturi, ki jo prevzame v roke proletarijat.

Ljenuin je veliko računal na svetovno vojno, da bo vsa človeštvo pritrjala do revolucije. Toda to se ni zgodilo, ker v drugih državah pač ni bilo v ozadju tistih revolucionarnih moči, ki so delovale v Rusiji. Ni ostalo torej drugega kot organizirati take zarotniške sile tudi za ostali svet. To je bila III. Internacionala, svetovna revolucionarna organizacija, ki jo vodi eno jedro in ki naj bi po vsem svetu zanimala tak požar revolucije, kakor se je razdivjal po Rusiji. V razpravi o brest-litovskem miru je Ljenuin zelo jasno in dokaj pravilno dejal: "Naša revolucija je brez upanja izgubljena, če ne pride za njo svetovna revolucija!"

Ljenuinova III. internacionala je bila ljubljeneček takratne sovjetske skrbni in nege. Bila je glavni štab vseh odsekov ali sekcij, tudi ruske, in glavni organ ruske revolucije. Vse to sekcije in glavni organ ruske oktobrske revolucije. Vse to je izšlo iz Ljenuinovega pojmovanja o brezupnosti ruske revolucije, ako ne bo kmalu svetovne revolucije. Ljenuin je namreč kot zelo prekanjen čisto pravilno slutil, da se bo komunizem mogel vzdržati le tedaj, če bo povsod, da nihče ne bo mogel več ne videti ne vedeti, kako se prav za prav živi brez komunizma ali izven komunizma. Kakor hitro tega edinega in enokopitnega življenja ni, je komunizem izgubljen tudi tam, kamor ga je zasidila prva revolucija, v Rusiji, ker prej ali slej se bo ljudstvo ogledalo po življenju na drugačni osnovi ne komunistični. Zato je med Ljenuinom veljale vse za III. internacionalo, ki bo zanimala komunistično revolucijo po vsem svetu in vzpostavila diktaturo proletarijata in tako rešila Marxov nauk propada. Za III. internacionalo se je moral dobiti denar, čeprav ga doma ni bilo niti za sol.

Po Ljenuinovi smrti se je med preostalimi voditelji boljševizma razveljal spor glede nadaljnega dela. Mnoge skupine so se slednjič podelile v dva tabora, katerih enega je vodil Trocki, drugega pa Stalin. Trocki je vztrajal na smernicah, ki jih je dal Ljenuin: svetovna revolucija, svetovni komunizem, sicer se bo komunizem v Rusiji blamiral. Stalin pa je stal na stališču, da je treba najprej izgraditi do vseh področnosti, da bo zgled in privlačna sila vsemu svetu, glede tiste svetovne revolucije pa, kakor že bo. V komunistični stranki je Stalin izvojeval ta boj v letu 1927, v kominterni pa dve leti pozneje. In takoj je začel izvajati svoj program v Rusiji sami; začela so se čiščenja in nihče ne ve, kje se bodo končala.

O usodi ustanoviteljev III. internacionala bi se dal pisati roman, ki bi bil najbolj razgiban in napet. Ustanovni kongres je bil v razdejani Moskvi,

po kateri so se še vlačili sledovi državljanske vojne, kjer je vladala lakota in neskončna beda, kjer je človek človeku postal volk, da bi si ohranil go. življenje. V tem ozračju sanja Ljenuin, ki je sam živel od vojaške aprovizacije o srečni človeški družbi, do katere bo prišla v Rusiji in po vsem svetu po tem razdejanju in krvi. Med udeleženci kongresa pa že ni bilo tistih, na katere je Ljenuin v Evropi najv. računal. Toda to ga v njegovih bolnih sanjah ni motilo.

Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg sta bila malo prej v Nemčiji umorjena. Njihova smrt je plavala nad kongresom kot težka grožnja, kot prihajajoča usoda III. Internacionala, ki se je ustanavljala. Nemčijo je zastopal neki Albert, za tem imenoni se je skrivaj Karel Radek. Če je Ljenuin hotel, da bo na ustanovnem kongresu III. internacionala, ki mora zanimali revolucijo po vsem svetu, zastopana tudi Nemčija, je moral njenega zastopnika vzeti naravnost iz svojih vrst, in ga je vzel in pred udeleženci brez sramu pokazal, da je na kongresu zastopnik skoraj ves civilizirani svet. Pod Stalinom je bil ta Radek obsojen na dolgoletno prisilno delo — zaradi trockizma in zaradi njegovih poskušanj zvez s hitlerjevsko Nemčijo, na podlagi obtožbe, ki jo je sestavil in zbral Jagoda. Radek je bil pozneje sicer "pomiloščen" — toda oglasil se ni več.

Na isti način je dobil Ljenuin za ta kongres zastopnika za Balkan. Bil je Rakowski, najdržneši Ljenuinovi sodelavec, kateremu edinemu je mogel zadržati položaj, da odide na Balkan in tam znosi grmado za komunistični požar. Tako je na kongresu zastopal Balkan, preden ga je videl, po Ljenuinovi načeli o demokraciji, oziroma diktaturi v resnici je odšel na Balkan, kjer se je na vse mogoče načine izvija, ječam in obsodbam in vse mu je šlo po sreči, dokler se ni vrnil nazaj v deželo prvega komunizma, v Sovjetsko Rusijo, kjer so ga prijeli bolj zares obsojeni je bil na prisilno delo in od takrat je izginil z odra komunističnih igralcev. Šel je nekako podobno pot kot Radek, ki je tudi odpotoval v Nemčijo, z istim namenom, da bi nadomestil Liebknechta. Neuspešno je bil, so ga iskale pomočjo fotografij in velikih letakov. Nekoč se je Radek sam uvrstil v gnečo radovednežev pred tak plakat z njegovo sliko in je dejal: "Takega lumpa bi morali ustreliti!" Stalinova tajna policija ga je poiskala bolj zares; ko se je vrnil v Sovjetsko Rusijo, ga je čakal že Jagoda z obtožnico, češ, da ni bil zvest komunist. Tako sta izginila zastopnik Nemčije in Balkana.

Italijo je zastopala gospa Balaban. Ta je umrla, preden je doletela kaj hujšega. Kot zastopnik Ogrske je pristvoval kongresu komisar propaditve revolucije Rakosi. Leta 1927 so med voditelji nekdanje ogrske komunistične stranke žrebali, kdo bo šel nazaj v domovino, da znova poskuša za netiti komunistično revolucijo. Žreb je padel na Rakosija. Odpotoval je in kmalu po povratku v domovino so ga zaprli in od takrat o njem ni več slišati. Francijo je zastopal kapitan J. Sadoul, ki je bil poslan v Rusijo s svojo vojsko, da bi pomagal ustaviti boljševiški val. Kmalu pa je začel sam med svojimi vojniki organizirati boljševiško gibanje, ko se je vrnil v Francijo kot poslanec III. internacionala, je moral najprej od sedeti kazen, na katero ga je obsodilo francosko vojaško sodišče, nato je bil odpuščen in od tedaj se ne meni več ne za politiko ne za kominternu.

Poljsko je zastopal neki Unschlicht, ki je kmalu po kongresu umrl naravne smrti.

Kot zastopnik Ukrajine je sedel med udeleženci kongresa Škripnik, ustanovitelj Ljenuinove stranke in pozneje dolgoletni predsednik sveta ljudskih komisarjev za Ukrajino. Pred nekaj leti je ušel ječi — s samomorom.

Nizozemsko je zastopal Vinjkoop, ki je pozneje v domovini ustanovil lastno stranko, vodil obstrukcijsko politiko in slednjič je zašel v pozabnost.

Ruske boljševike so zastopali: Ljenuin, Oboelskij, Zinovjev, Trocki, Stalin in Buharin. Naravne smrti sta umrla le Ljenuin in Oboelskij, Zinovjev, konec Trockiga v izgnanstvu v Mehiki je vsakemu znan in Buharin je v ječi. Od vseh ustanoviteljev III. internacionala je ostal pri življenju in na "svobodi" le še Stalin. Vsi ostali pa, kolikor niso ušli iz obsega sovjetskih oblasti, so bili ali ustreljeni ali so sami končali svoje življenje, ali pa so bili obsojeni na prisilno delo. Nobeden od njih pa ni ustvaril kaj velikega, če izvajamo Stalinu, ki je izvedel že nekaj velikih — čiščenj.

AFRIKA V MNOŽICAH SPREJEMA KRŠČANSTVO.

Missionar Howell iz kongregacije belih očetov je v časopisu "The Month" objavil članek, v katerem opisuje delo Urungi v belgijskem Kongu, ki je po površini velik nekoliko kot Nizozemska, prebivalcev pa ima z domačini vred okrog 2 milijona. Zlasti značilne so v tem poročilu vesti o spreobrnitvah celih množic, ki sprejema krščanstvo. V teh po krajinah število vernikov tako hitro raste, da je nastalo veliko pomanjkanje misijonarjev. Val izpreobrnitev se je začel že leta 1922 in se od takrat pa do danes še ni nič polegel. Takrat je cerkvena oblast pokrajino Urundi izločila iz srednjeafriškega misijonskega področja in ustanovila samostojen vikariat. Med 2 milijona poganov je takrat bilo na tem ozemlju samo 14.000 katoličanov konec leta 1922 jih je bilo že 80.000. Nato je nastal prvi val izpreobrnjenj, kakršnega zgodovina cerkve ne pomeni, nekaj podobnega se je moglo dogajati samo ob izpreobrnjenj zapadnih evropskih narodov. V letih 1932 do 1938 je bilo krščenih 211.611 ljudi. Danes je v Urundi že nad 300 tisoč katoličanov, 85.000 pa se jih pripravlja na sv. krst. Da pa izpreobrnitve ne bi bile samo trenutne in da se odstrani nevarnost zopetnega povratka v poganstvo, stavijo misijonarji na nove vernike velike zahteve. Vsaj štiri leta se morajo vsestransko pripravljati na sv. krst. Cerkev gradijo verniki sami. V kraju Murehe na primer so novi kristjani in katehumeni za ondot no cerkev opravili 120.000 delovnih dni. Za dušno pastirstvo, ki vsled tega vsak dan narašča, pa je v vikariatu samo 50 belih očetov in 15 duhovnikov domačinov. Naraščaj do mačih duhovnikov le polagoma more nadomestovati pomanjkanj; tem duhovnikom pa večkrat manjka potrebne izkušnje in vaje in le s težavo vztrajajo na samostojnih mestih. Veliko pripomorejo k razvoju cerkve misijonske sestre, ki oskrbujejo bolnišnice, šole, sirotišča in domove za deklice. Domačih misijonskih sester, ki so bile ustanovljene leta 1931, je pa 21.

ŠIVALKE

dobe delo na male in zig-zag stroje. — Vprašajte pri: Kraft Hat, Manufacturer 440 Lafayette St., New York 11-5, 8

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim domovini.

Pošljite še danes mali dar v ta dobrodelni fond.

ZNIZANA CENA za koračnico
SOLDIERS ON PARADE
Ker želi, da se tim bolj razširi za **PIANO HARMONIKO** prirejena **koračnica** **"MLADI VOJAKI"**

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil za založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znani cen, to je

Sedaj 35c
Dva komada za 70 centov.
Naročite lahko tudi pri:
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

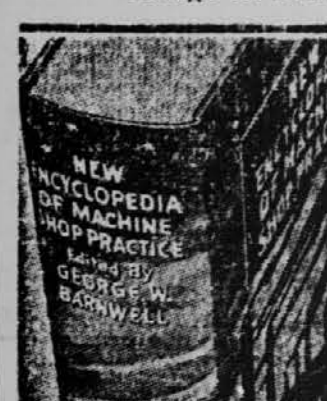
V PESMARICI "AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vključene sledeče slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor z bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otoki avon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, z bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altanski odmevi — za moški in ženski zbor, z bariton samospevom
9. Kantata iz psalma 136 — moški zbor
10. Soči — za samospeve, mešani zbor in spremljevanjem glasovita
11. Psalm 29 — za samospeve, mešani zbor in spremljevanjem glasovita ali orgel

CENA SAMO 50 centov KOMAD
To so koncertne pesmi za moške in mešane zbor, katere je uglasbil in v samozalčbi izdal MATEJ L. HOLMAR, organist in pevec pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.
Naročite to zbirko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

MACHINE SHOP PRACTICE
THE NEW ENCYCLOPEDIA of
Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini **George W. Barnwell**

Podlaga za mehnično znanje ni morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popolnjeva in v slikah pokaže temeljna dela mehanika. Razloži vse natanko, kar mora znati vsak boljši mehanik. Pojasneno vpraša vsakega stroja, orodje in merila, načrte (blue prints), 1000 slik in risb. 576 str.

Cena \$1.98

Ne gleda na to, ali ste šele početnik, Vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. **NAROČITE JO DANES!**

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

Sedaj \$2

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal **REV. KAZIMIR ZAKRAJŠEK**

Tu spodaj so priobčena nekatera mnenja naših rojakov in rojakinj, ki jih je pisatelj knjige prejel od njih, ki so knjigo naročili in prečitali. To je samo en del teh mnenj, ker radi pomanjkanja prostora ni mogote priobčiti vseh.

Cleveland, O. — Vašo knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" sem prejel. In če povem, da sem jo še isti večer prebral do polovice in naslednji dan pa do konca, je dovolj priznanja za nje vsebino.

Greeney, Minn. — Sedaj, ko sem prebrala Vašo knjigo: "Ko smo šli v morje bridkosti", Vam hočem povedati, da tako zanimive knjige nisem še brala. Kako lepo in jasno ste popisali pot slovenskega naroda v morje bridkosti. Ne vem, kako bi jo mogla dovolj priporočiti vsem ameriškim rojakom.

Aurora, Ill. — Knjiga — "Ko smo šli v morje bridkosti" mi tako zelo ugaja, da takoj naročim še eno za svojo prijateljico.

Los Angeles, Cal. — Sprejela sem poslano knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" in zelo se mi dopade. Tudi zemljevid Slovenije mi ugaja. Pokazala sem jo rojaku, ki jo tudi hoče imeti. Tu pošiljam naročilo.

Morgan, Pa. — Vaša knjiga zasluži vse priznanje in zato pa tudi zaslužni, da pride našim ljudem v roke.

Walsenburg, Colo. — S knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" ste storili veliko narodno delo. Želim, da bi se čitala pa vseh naših naselbinah. Jaz jo vsem priporočam.

Knjigo lahko naročite pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.